

WANDELEN DOOR HET DECOR VAN VICTOR HORTA

Emma Senesael, Lore Maris en Zita Worm

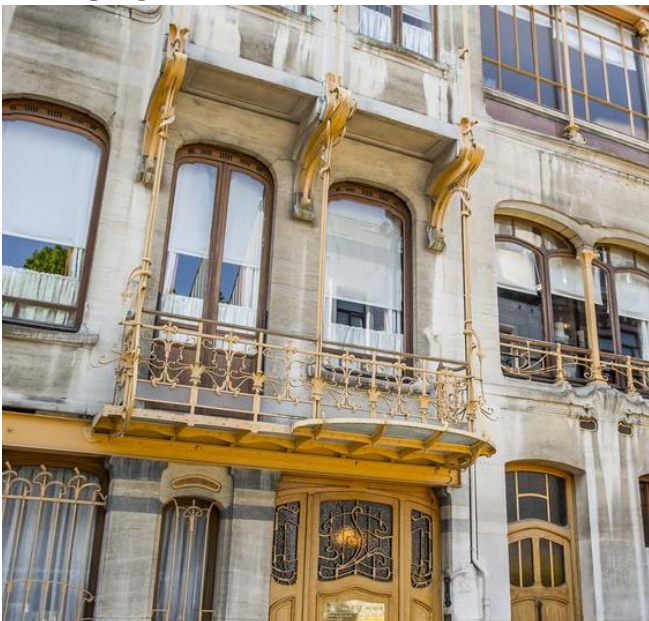

Het is bijzonder interessant om de huizen te onderzoeken die architecten voor zichzelf creëren. De woning van Victor Horta is als een autobiografie die zijn sterke persoonlijkheid weerspiegelt. Locatie, lay-out, stijl, verlichting, kunstwerken, meubels, ... ieder detail voegt kleur toe aan het verhaal. De woning van Horta zegt meer over de ontwerper dan welk ander gebouw ook zou kunnen. Een staaltje vakwerk met oog voor het kleinste detail. We nemen jullie graag mee doorheen deze boeiende wandeling in het decor van Victor Horta.

OPVALLENDE GEVEL

In de Amerikaansestraat 25 in Brussel, staat de woning en het atelier van Victor Horta. Vandaag is de woning een museum waar bezoekers kunnen genieten van zijn levenswerk. In deze imposante straat waar chique herenhuizen zijn opgetrokken, valt de woning van Horta meteen op. Aan de voorgevel te zien kunnen we nu al zeggen dat deze woning een prachtig voorbeeld van een totaalkunstwerk is.

De gevel van de woning is vrij royaal bewerkt. Alles wordt uitgewerkt tot in het kleinste detail, van deurklinken, meubilair, balustrades tot afdekplaatjes van de sloten. De verticaliteit wordt benadrukt door een constructie van ijzer en steen die op de tweede verdieping een erkerraam ondersteunt. Aan dit erkerraam werd door middel van stalen kabels een balkon opgehangen dat uitkomt bij de eerste verdieping.

Afbeelding 1 Voorgevel woning Horta

Door de positieve indruk die de voorgevel achterlaat, ligt de verwachting voor het interieur meteen vrij hoog. Men verwacht een totaalkunst te zien waarvan je omvergeblazen wordt. De woning zal je zeker niet teleurstellen. Integendeel...

HORTA'S DECOR

Het eerste gevoel dat je krijgt in het huis is een soort van verwondering. Het ziet er veel minder modern uit dan hedendaagse woningen.

Als we onze aandacht richten op het interieur, valt het op dat de sierlijkheid die aanwezig is bij de buitenkant van de woning doorloopt tot binnen. Alles tot in de ondenkbare kleinste elementen is gedetailleerd. Dat is ook niet zo vreemd, Victor Horta is namelijk zeer consequent in de afwerking, om zo zijn woning tot één geheel te krijgen.

Door deze samenhang en de oudere stijl kan het geheel een beetje nep aanvoelen. Je krijgt het gevoel alsof je in een decor van een oude film rondloopt.

Afbeelding 2 Interieur eetkamer

CENTRALE TRAPPENHAL

De monumentale marmeren trappenhal in de inkomhal trekt meteen de aandacht. De keuze om op deze plaats van de woning dit hoogwaardig materiaal te gebruiken geeft een zeer open en ruimtelijk gevoel. Dit gevoel van decompressie wordt ook gecreëerd door de enorm grootte inkomhal, en de spiegels aan beide kanten van de inkom om licht in de open ruimte te weerkaatsen.

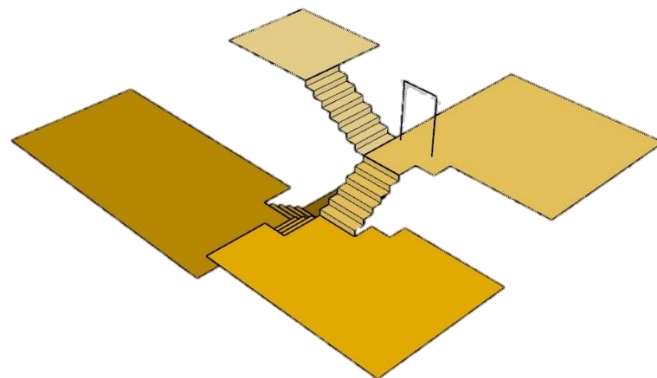

Afbeelding 3 Trappenhal

Vanaf de eerste verdieping is deze trap uit hout vervaardigd en bekleed met een stoffen tapijt. De trappenhal vormt een open vide die stelselmatig van bordes naar bordes omhooggaat en ons zo doorheen de woning leidt. Een wisselwerking tussen een gevoel van decompressie en compressie wordt gecreëerd, dit door het verschil in hoogtes van de plafonds. Zie Afbeelding 4 Verschillende kamerniveaus

Een duidelijk voorbeeld hiervan vinden we bij de muziekkamer en de eetruimte. Deze bevinden zich niet op hetzelfde niveau. Hierdoor krijgen we een diagonale visuele relatie vanuit de muziekkamer naar de eetruimte. Deze diagonale lijn wordt duidelijk merkbaar in de doorsnede. Zie Plan 1 Doorsnede

Ook de symmetrieas van de muziekkamer en die van de eetruimte bevinden zich niet in elkaars verlengde waardoor je een diagonale zichtlijn krijgt. Zie Plan 2 Plananalyse

Afbeelding 4 Verschillende kamerniveaus

BEHANGPAPIER-PROJECT

De kamers vormen één geheel; de kleuren en de motieven van de gordijnen sluiten aan bij het behangpapier. Het interieur past er wonderwel bij, zelfs de simpelste dingen zoals de balustrade en het servies zijn versierd met het typische zweepslagmotief van Art Nouveau. Zie Afbeelding 3 Trappenhal

Elke kamer heeft zijn eigen opvallende, flamboyant behangpapier. Deze hebben heel contrasterende kleuren waardoor de woning in zijn geheel aanvoelt als een kakafonie. Alhoewel dit heel chaotisch lijkt is iedere ruimte op zichzelf wel rustig, er wordt namelijk in elke kamer heel eigen sfeer gecreëerd die aansluit bij de functie van de ruimte. Dit is door de kleurkeuze die gemaakt werd, zo zijn de slaapkamers en de dienstruimtes donkerder dan de leefruimtes.

In de meeste kamers hangt nog het origineel behangpapier dat werd ontworpen door Victor Horta. Later werden vier van de kamers aangepast in samenwerking met Atelier D'offard. Vijf verschillende kunstenaars hebben elk één van de ruimtes een nieuw, zelfontworpen behangpapier gegeven. Het doel van het project is een ontmoeting creëren tussen ambacht, de erfenis van de Art Nouveau en de visie van de uitgenodigde kunstenaars.

ZENITAAL LICHT

Heel opmerkelijk aan de woning is dat de plaatsing van de ramen niet gebaseerd is op het uitzicht van binnen naar buiten, maar de focus wordt vooral gelegd op het binnenbrengen van natuurlijk daglicht. Zo slaagde Horta erin om licht binnen te brengen in elke kamer van de woning. Het natuurlijk licht reikt zelfs tot de onderste woonvertrekken van het gebouw.

Het meeste licht wordt centraal binnengetrokken in de woning, dit gebeurt langs de trappenhal. Bovenaan de trappenhal bevindt zich namelijk een glasraam, dat het licht zenitaal de woning binnentrekt. Naast het glasraam wordt ook opnieuw gebruik gemaakt van spiegels, dit om het licht te weerkaatsen en zo een open gevoel te creëren.

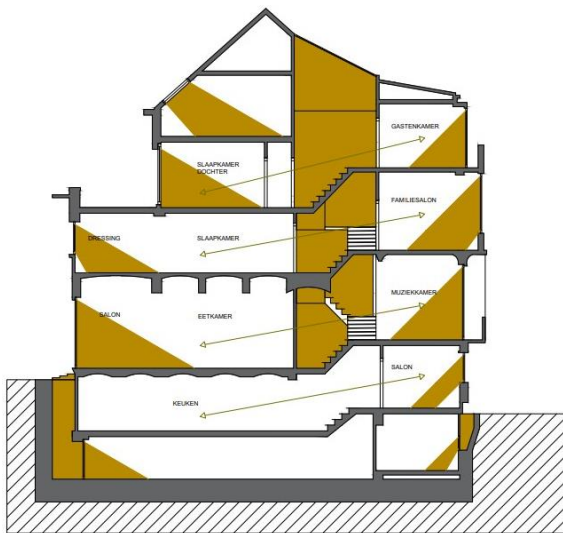
De manier waarop Victor Horta speelt met licht in combinatie met kleurengebruik in de trappenhal is zeer indrukwekkend. De bruingele kleur komt lichter naarmate je dichterbij het licht komt, daardoor heb je zelfs op donkere winterdagen het gevoel dat er zonlicht de woning binnenkomt.

VERGETEN BADKAMER

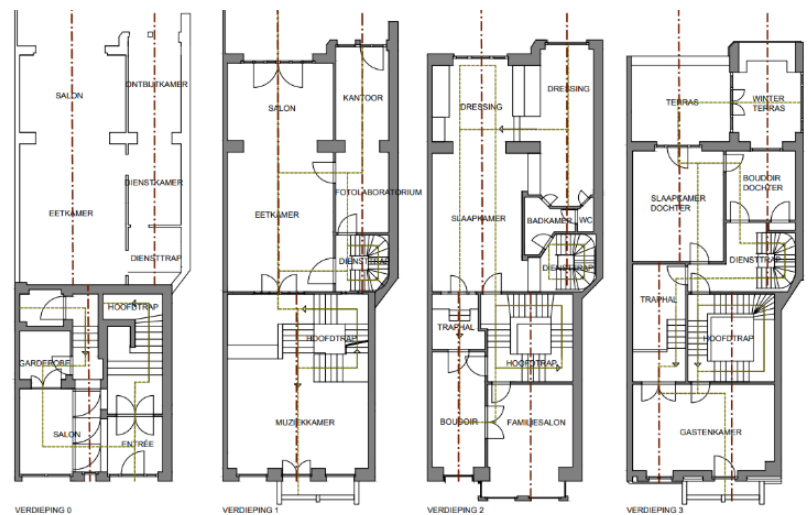
Na 75 jaar wordt er nog steeds met veel lof over Victor Horta gesproken. Als je dieper op zijn werken ingaat begrijp je ook waarom. Je kan zien dat deze man hield van waar hij mee bezig was en met veel zorg en geduld zijn werk deed. Hij houdt rekening met alles: de afwerking, de samenhang, het zonlicht, enz. Het lijkt alsof Horta niks verkeerd kan doen maar niks is minder waar. Iedereen maakt fouten, zelfs de grootste architecten.

Horta creëert in zijn woning veel ruimte door te spelen met lichtinval, kleuren en spiegels maar zijn badkamer was hij precies even uit het oog verloren... Zie Plan 2 Plananalyse

En het zijn nu net deze kleine fouten uit het verleden waar we vandaag de dag uit leren.

Plan 1 Doorsnede

Plan 2 Plananalyse

Bron: (Dernie & Carew-Cox, 2018) Boek-Horta: architect van de Art-nouveau (Horta Museum, 2021)